

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის

KA060153599517616

ბრძანება Nი-441

ქ. თბილისი

29 / აგვისტო / 2016 წ.

მდ. მესტიაჭალაზე 20 მგვტ სიმძლავრის ჰიდროელექტროსადგურის (მესტიაჭალა 1 ჰესი) განთავსებაზე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის დამტკიცების შესახებ

„გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის „მ“ ქვეპუნქტისა და ამავე მუხლის მე-4 პუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. დამტკიცდეს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №40; 23.08.2016 წ. მესტიის მუნიციპალიტეტის გამგეობის მიერ წარმოდგენილ სს „სვანეთი ჰიდრო“-ს მდ. მესტიაჭალაზე 20 მგვტ სიმძლავრის ჰიდროელექტროსადგურის (მესტიაჭალა 1 ჰესი) მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე;
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. სს „სვანეთი ჰიდრო“-მ უზრუნველყოს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით (№ 40; 23.08.2016 წ) გათვალისწინებული პირობების შესრულება;
4. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს სს „სვანეთი ჰიდრო“-ს;
5. ბრძანება ძალაში შევიდეს სს „სვანეთი ჰიდრო“-ს მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
6. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში- საქართველოს მთავრობაში (თბილისი, ინგოროყვას ქუჩა N7) ან თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

მინისტრი

გიგლა აგულაშვილი

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. ნა, ტელ: 272-72-00, 272-72-20 ფაქსი: 272-72-37

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა პროექტზე

№ 40

23 აგვისტო 2016 წ

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება - მდ. მესტიაჭალაზე 20 მგვტ სიმძლავრის ჰიდროელექტროსადგურის (მესტიაჭალა 1 ჰესი) განთავსება
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი - სს „სვანეთი ჰიდრო“. ქ. თბილისი, გაგარინის ქ. №29ა
3. საქმიანობის განხორციელების ადგილმდებარეობა - მესტიის მუნიციპალიტეტი, მდ. მესტიაჭალას ხეობა
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი - 09.08.2016 წ.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ - შპს „გამა კონსალტინგი“

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, მესტიის მუნიციპალიტეტის გამგეობის მიერ წარმოდგენილია, სს „სვანეთი ჰიდრო“-ს მესტიის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე, მდ. მესტიაჟალაზე 20 მეტრ სიმაღლის ჰიდროელექტროსადგურის (მესტიაჟალა 1 ჰესი) მშენებლობის და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების (გზშ) ანგარიში.

გზშ-ს ანგარიშის თანახმად:

გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით მესტიაჟალა 1 ჰესის განხორციელება იგეგმება მდ. მესტიაჟალას ხეობაში. მდ. ჭალათის შესართავის ზედა დინებაში, ზ.დ. 1860 და 1651 მ ნიშნულებს შორის მოქცეულ მონაკვეთზე. სათაო ნაგებობაზე დაგეგმილია დაბალზღურბლიანი (დაახლოებით 3 მ სიმაღლის კაშხლის მოწყობა, მარჯვენა სანაპიროზე დაგეგმილი გვერდითი წყალმიმღებით.

საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე განხილულია არსებების ალტერნატივა, ჰესის ტიპისა და ჰესის კომუნიკაციების განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები.

აღნიშნული ვარიანტების შედარებით და გარემოს ცალკეულ ზონებზე ზემოქმედების ნაკლები რისკების გათვალისწინებით დაიგეგმა ბუნებრივ რაიონადენზე მომუშავე დერივაციული ტიპის ჰესის პროექტის განხორციელება. ძალური კვანძის მოწყობა დაიგეგმა მესტიაჟალა 2 ჰესის სამარაგო რეზერვუარის მიხედვით ტერიტორიაზე ისე, რომ ჰესის ნამუშევარი წყლის ჩაშვება მოხდეს ამ რეზერვუარში. ჰესის სათავე ნაგებობებთან მისასვლელი გზის და სადაწნეო მილსადენი განთავსება გადაწყდა მდინარის მარჯვენა სანაპიროზე, რაც ძირითადად განპირობებული იყო მარცხენა სანაპიროზე არსებული საშიში გეოდინამიკური პრცესების ვატიურების მაღალი რისკებით. სათავე ნაგებობის განთავსება გადაწყდა ზღვის დონიდან (ზ.დ.) 1850 მ ნიშნულზე.

სათავე ნაგებობაზე მოეწყობა საფეხურებიანი ტიპის თევზსავალი მდინარის მარცხენა სანაპიროს მხარეს. მისი მთლიანი სიგრძე იქნება 82 მ, წყალგამტარის სიგანე 0.17 მ. გასასვლელი აუზების რაოდენობა - 36. ჰიდრაულიკური გაანალიზებების მიხედვით თევზსავალში წყლის ხარჯი იქნება 0,2 მ³/წმ, ხოლო მასიმალური ხარჯი არ უნდა აღემატებოდეს 1.88 მ³/წმ-ს. წყალმიმღებიდან მიწისქვეშა მილსადენის საშუალებით წყლის მიწოდება მოხდება სამარაგო რეზერვუარში. სამარაგო რეზერვუარის მოწყობა დაგეგმილია, მდ. მესტიაჟალას მარჯვენა სანაპიროზე არსებულ ბუნებრივ ბაქანზე, სათაო ნაგებობიდან ქვემოთ დაახლოებით 200 მ-ის დაშორებით. რეზერვუარის დანიშნულებაა მდინარის წყლის გარკვეული მარაგის 10-20% შექმნა, რაც გამოყენებული იქნება ელექტროენერგიაზე პიკური მოხმარების პერიოდში. რეზერვუარი ასევე შეასრულებს სალექარის ფუნქციას. რეზერვუარიდან ჰესის შენობამდე მოეწყობა სადაწნეო მილსადენი, რომელიც განთავსებული იქნება მდინარის მარჯვენა სანაპიროზე, საპროექტო მისასვლელი გზის დერეფანში. სადაწნეო მილსადენი იქნება 4 სხვადასხვა დიამეტრის - 2200; 2000; 1800 და 1400 მმ-იანი დიამეტრით. ბოლო 1400 მმ დიამეტრის ნაწილი იყოფა ორ 25 მ სიგრძის სექციონად ტურბინის მილსადენად. მილსადენის მთლიანი სიგრძე შეადგენს 1865 მეტრს.

ჰესის შენობის მოწყობა დაგეგმილია მდ. მესტიაჟალას და მდ. ჭალათის შესართავთან, მესტიაჟალა 2 ჰესის სამარაგო რეზერვუარის ჩრდილოეთით ზედა ნიშნულებზე ისე, რომ ჰესის ნამუშევარი წყლის ჩაშვება მოხდეს ამ რეზერვუარში.

ჰესის შენობასთან მისასვლელი გზა არის მესტიაჭალა 2 სამარაგო რეზერვუარის ირგვლივ არსებული მისასვლელი და მდ. ჭალაათის კაშხალსა და წყალმიმღებთან მისასვლელი გზის მონაკვეთი. ჰესის შენობა აღჭურვილია 2 ვერტიკალური პელტონის ტიპის ტურბინით, თითოეულის საპროექტო წყლის ხარჯი შედაგენს 6 მ³/წ, ხოლო ტურბინის მუშაობისათვის საჭირო მინიმალური ხარჯია 0.6 მ³/წმ. ტურბინებს ქვემოთ წყალი გადაგდებულია წყალგამყვანი არხის საშუალებით პირდაპირ მესტიაჭალა 2 სამარაგო რეზერვუარში. მდინარის საპროექტო მონაკვეთის სიგრძე (დერივაციის მონაკვეთი) მესტიაჭალა 1 ჰესის წყალმიმღებიდან ჰესის შენობამდე დაახლოებით შეადგენს 2300 მ-ს, სიმაღლეთა სხვაობა (სრული დაწნევა) 207 მ-ს. ჰესის საპროექტო ხარჯის (12 მ³/წმ) და სრული დაწნევის (207 მ) გათვალისწინებით ჰესის დადგმული სიმძლავრე იქნება 20 მგვტ. ენერჯის საშუალო წლიური გამომუშავება იქნება 68.60 გვტ/სთ.

ჰესის შენობასთან დასავლეთის მხარეს განთავსებული იქნება 110 კვ ძაბვის ქვესადგური. ქვესადგურის მოწყობა დაგეგმილია ჰესის შენობის დასავლეთის მხარეს გათვალისწინებულ დახურულ შენობაში. ქვესადგურში დაგეგმილია 110 კვ ძაბვის, 25 მგვტ სიმძლავრის ერთი ძალოვანი ტრანსფორმატორის დამონტაჟება. ქვესადგური აღჭურვილი იქნება შესაბამისი აღჭურვილობით. იმის გათვალისწინებით, რომ ტრანსფორმატორი განთავსებული იქნება დახურულ შენობაში, ავარიული დაღვრის შემთხვევაში ზეთის ტერიტორიაზე გავრცელების და ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკი მინიმალურია.

ჰესის მიერ გამომუშავებული ელექტროენერჯის სახელმწიფო ენერგო სისტემაში მიწოდების მიზნით დაგეგმილია ქ/ს „მესტიაჭალა 1“ - ქ/ს „კახარი“-ს 110 კვ ძაბვის, 7.655 კმ სიგრძის, ერთჯაჭვა საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის მოწყობა. ქ/ს „კახარი“-დან 110 კვ ძაბვის ორჯაჭვა ეგხ-ის საშუალებით ჰესის მიერ გამომუშავებული ელექტროენერჯია ჩართული იქნება 110 კვ ძაბვის მოქმედ ელექტროგადამცემ ხაზში - „იფარი-მესტია“.

მესტიაჭალა 1 ჰესის მშენებლობის და ექსპლუატაციის ფაზებისათვის საჭირო იქნება ახალი მისასვლელი გზის მოწყობა. გზის მშენებლობა დაგეგმილია ჰესის სადერივაციო სისტემის პარალელურად, მდ. მესტიაჭალას მარჯვენა სანაპიროზე. საპროექტო გზა დაიწყება მესტიაჭალა 2 ჰესის სამარაგო რეზერვუარიდან 1651 მ ნიშნულზე. გზის საწყის მონაკვეთამდე მისასვლელად გამოყენებული იქნება მესტიაჭალა 2 ჰესის სამარაგო რეზერვუართან მისასვლელი გზა. საპროექტო გზა დამთავრდება მესტიაჭალა 1 ჰესის წყალმიმღებთან, სადაც კაშხლის მარჯვენა მხარეს მოეწყობა ბაქანი სატრანსპორტო საშუალებების პარკირებისა და მობრუნებისთვის.

პროექტის მიხედვით ჰესის სამშენებლო სამუშაოების ხანგრძლივობა დაახლოებით იქნება 2.0-2.5 წელი. ამ პერიოდის განმავლობაში ჰესის მშენებლობაზე დასაქმდება დაახლოებით 70-80 ადამიანი. ჰესი იმუშავებს 24 საათიან რეჟიმში, წელიწადში 365 დღის განმავლობაში. ჰესის ექსპლუატაციის ფაზაზე დასაქმებულთა რაოდენობა დაახლოებით იქნება 30 ადამიანი.

მესტიაჭალა 1 და მესტიაჭალა 2 ჰესის სამშენებლო სამუშაოების შესრულება დაგეგმილია პარალელურ რეჟიმში და შესაბამისად შესაძლებელი იქნება ერთი და იგივე სამშენებლო ინფრასტრუქტურის გამოყენება. ჰესების მშენებლობისათვის საჭირო ინფრასტრუქტურა განლაგებული იქნება 2 დამოუკიდებელ ტერიტორიაზე. პირელ ტერიტორიაზე განთავსებული იქნება სამშენებლო ბანაკი (საცხოვრებელი და ადმინისტრაციული სათავსები, საწყობები და სხვა), ხოლო მეორე ტერიტორიაზე ინერტული მასალების სამსხვრევ-დამხარისხებელი საამქრო და ბეტონის კვანძი. სამშენებლო ბანაკისთვის შერჩეული ტერიტორია წარმოადგენს არა სასოფლო-

სამეურნეო დანიშნულების მიწას, სადაც მცენარეული საფარი წარმოდგენილი არ არის. ტერიტორიაზე არ შეინიშნება რაიმე სახის გეოდინამიკური პროცესების გააქტიურების ნიშნები. ტერიტორიის ფართობია 4817 მ². სამშენებლო ბანაკის სასამელ-სამეურნეო დანიშნულებით წყლით მომარაგება მოხდება ადგილობრივი წყაროებიდან.

წარმოდგენილია დაგეგმილი ჰესის ადგილის გარემოს ფონური მდგომარეობის შესახებ ინფორმაცია, რომელიც მოიცავს: ჰესის განთავსების რაიონის დახასიათებას; კლიმატის და მეტეოროლოგიური პირობების შესახებ ინფორმაციას; გეოლოგიურ და ჰიდროგეოლოგიურ პირობებს; ჰიდროლოგიას; ნიადაგებისა და ძირითადი ლანდშაფტების შესახებ ინფორმაციას; ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის ფონური მდგომარეობას; ბიომრავალფეროვნებას (ფლორა, ფაუნა, იქტიოფაუნა); დაცული ტერიტორიების შესახებ ინფორმაციას და სოციალურ ასპექტებს (სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურა, სოფლის მეურნეობა, მრეწველობა, კულტურული მემკვიდრეობა).

ჰესის შენობიდან დასახლებულ პუნქტთან დაშორების გათვალისწინებით (დაახლოებით 3 კმ), ჰესის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე ატმოსფერულ ჰაერსა და ხმაურის ზღვრულად დასაშვებ დონეებზე გადაჭარბება შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების გატარების შემთხვევაში მოსალოდნელი არაა. აგრეთვე, ზემოქმედებები მოსალოდნელი არაა ექსპლუატაციის ეტაპზეც, ამ შემთხვევაშიც წარმოდგენილია შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები.

პროექტის მიხედვით, მიწის სამუშაოების საორიენტაციო მოცულობა შეადგენს 30-35 ათას მ³-ს. აქედან მცირე რაოდენობა დაახლოებით 2797 მ³ იქნება ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა, ხოლო დანარჩენი - ფუჭი ქანები (ძირითადად ალუვიური ნალექები). მოხსნილი ნიადაგი დროებით დასაწყობდება ცალკე გამოყოფილ ტერიტორიაზე (გზმ-ს ანგარიშს თან ერთვის ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დროებითი დასაწყობებისათვის განკუთვნილი სავარაუდო ტერიტორიის GIS კოორდინატები), რომელიც დაცული იქნება გარე ფაქტორების ზემოქმედებისგან. სამშენებლო სამუშაოების დასრულების შემდგომ დასაწყობებული ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა გამოყენებული იქნება სადაწნეო მილსადენის დერეფნის, ფუჭი ქანების სანაყაროების ზედაპირებისა და სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიის რეკულტივაციისთვის. ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის და დასაწყობების სამუშაოები განხორციელდება „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენების და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის N424 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების დაცვით. სამშენებლო მოედნების რეკულტივაციის პროექტი შემუშავდება მშენებელი კონტრაქტორის გამოვლენის შემდგომ.

ამოღებული გრუნტის უმეტესი ნაწილი (დაახლოებით 70%) გამოყენებული იქნება სამშენებლო მიზნებისთვის - უკუყრილების სახით, გზების ვაკისების მოსაწესრიგებლად და ასევე სამარაგო რეზერვუარის და სადაწნეო მილსადენის ზედა ნიშნულებზე დამცავი ზვინულების მოსაწყობად. გრუნტის 30%, რაც დაახლოებით 10000 მ³-ს შეადგენს, განთავსდება ფუჭი ქანების სანაყაროზე. სანაყაროებისათვის ტერიტორიები შერჩეული იქნება სამარაგო რეზერვუარის, ჰესის შენობის და სამშენებლო ბანაკის განთავსების ადგილების სიახლოვეს. სანაყაროების საერთო ფართობის გათვალისწინებით, გრუნტი დასაწყობდება 0,8-1,0 მ სიმაღლის ფენად, რომლის ზემოთ მოეწყობა ნიადაგის ჰუმუსოვანი ფენა და ჩაუტარდება რეკულტივაცია. შერჩეული სანაყაროების ტერიტორია არის არასასოფლო სამეურნეო მიწის ნაკვეთები.

საპროექტო ტერიტორია, წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით და სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში არსებული ინფორმაციით, შედის წიაღით სარგებლობის ლიცენზია № 0724 (კეთილშობილი ლითონების შესწავლამოპოვება. შპს „Optical Systems Inc“; 25.05.2006 წ, 15 წლის ვადით) კონტურში, გარდა ამისა,

ნაწილობრივ მოიცავს სახელმწიფო ბალანსზე რიცხული მესტიაჭალის ქვიშა-ხრემის საბადოს კონტურს, სადაც ტერიტორიის ფარგლებში (ფართობი – 4,41 ჰა) არსებული მარაგები 3 მეტრიან სიმძლავრეზე (საქართველოს მთავრობის 2005 წლის 11 აგვისტოს N 136 დადგენილების მე-3 მუხლის შესაბამისად) შეადგენს 132300 მ³.

გეოდინამიკური თვალსაზრისით როგორც მშენებლობის, ასევე ექსპლუატაციის პერიოდებში, ჰესის ნაგებობებს საფრთხეს უქმნის ტერიტორიაზე მიმდინარე ეროზიული, დვარცოფული, ქვაცვენიტი და კლდეზვავური მოვლენები, აგრეთვე თოვლის ზვავები ზამთარში და ადრე გაზაფხულის პერიოდში. მნიშვნელოვანი ეროზიული და დვარცოფული მოვლენები მოსალოდნელია მდ. მესტიაჭალასა და მდ. მელხურაზე, ხოლო შედარებით უმნიშვნელო ასეთივე მოვლენები მოსალოდნელია მათ გვერდითა ხევეზზე. სალექარისა და სადაწნო მილსადენის 3კმ+ 10მ-მდე, აგრეთვე 3კ10+00მ-დან 3კ11+80მ-მდე მონაკვეთების ფარგლებში ნაგებობები და გზა დაცული იქნება ზედა მხრიდან მოწყობილი გრუტის ბერმით, რომელიც ბარიერის ფუნქციას შეასრულებს ჩამოგორებული ლოდებისა და ღორღის საწინააღმდეგოდ. აღნიშნულ ადგილებში ნებისმიერ სამუშაოთა დაწყებამდე დაგეგმილია ფერდობის გასუფთავება მორყეული ლოდებისაგან და ჩამოსანგრევად საშიში კლდოვანი ბლოკებისაგან. გარდა აღნიშნულისა, იმ მონაკვეთზე, სადაც ციკაბო კლდოვანი ბორტი ახლოსაა საპროექტო გზასთან და ქვაცვენები მეტი ინტენსივობით ხასიათდება მოეწყობა გალერეა (გზის და სადაწნო მილსადენის განთავსებისათვის). სათაო ნაგებობის და ძალური კვანძის მიმდებარე გასწორში მდ. მესტიაჭალაზე უზრუნველყოფილი იქნება ნაპირდამცავი ნაგებობების მოწყობა. საპროექტო დერეფნის იმ მონაკვეთებზე, სადაც ჰესის ნაგებობებს შეიძლება საფრთხე შეექმნას ეროზიული პროცესების განვითარების გამო, უზრუნველყოფილი იქნება მდინარე მესტიაჭალისა თუ მისი შენაკედების ნაპირების გამაგრების სამუშაოების შესრულება. ჰესის კომუნიკაციების დვარცოფული ნაკადებისაგან დაცვის მიზნით, კაშხლის ზედა დინებაში უზრუნველყოფილი იქნება დვარცოფდამჭერი ნაგებობის მოწყობა. მშენებლობის ფაზაზე სისტემატურად განხორციელდება გეოდინამიკური პროცესებს მონიტორინგი და საჭიროებს შემთხვევაში შემუშავდება დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებები.

ჰესის სასიცოცხლო ციკლის მთელი პერიოდის განმავლობაში, უზრუნველყოფილი იქნება ინფრასტრუქტურის ობიექტების განთავსების ტერიტორიებზე გეოლოგიური პროცესების მონიტორინგი და საჭიროების შემთხვევაში შესაბამისი მაკორექტირებელი/შემარბილებელი ღონისძიებების შემუშავება და განხორციელება. ყოველკვარტალურად მოხდება საშიში გეოდინამიკური პროცესების ზემოქმედებისაგან ჰესის კომუნიკაციების დამცავი ნაგებობების ტექნიკური მდგომარეობის მონიტორინგი და საჭიროების შემთხვევაში გატარდება შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები.

მოსალოდნელია გრუნტის წყლებზე ზემოქმედება ჰესის შენობისა და კაშხლის მშენებლობის პერიოდში, თუმცა დაგეგმილი შემარბილებელი ღონისძიებების გატარების შემთხვევაში ზემოქმედება არ იქნება მნიშვნელოვანი. ჰესის ექსპლუატაციის პირველი 3-5 წლის განმავლობაში უზრუნველყოფილი იქნება პროექტის გავლენის ზონაში არსებული მიწისქვეშა წყაროების ხარისხის და დებიტის მონიტორინგი.

დაგეგმილი ჰესის შედეგად მნიშვნელოვანი ზემოქმედებაა მოსალოდნელი ზედაპირულ წყლებზე. მთავარი შემარბილებელი ღონისძიებაა ეკოლოგიური ხარჯის გატარება (0.43 მ³/წმ), რომელიც შემუშავებულია ავსტრიაში მიღებული ნორმის შესაბამისად (ავსტრიის ფედერალური კანონების მაცნე II-2010 წლის 29 მარტის გამოშვება N99). სათაო ნაგებობის ქვედა ბიეფში მდ. მესტიაჭალას რამდენიმე გასწორში ჩატარდა მდინარის კალაპოტის აგეგმვა და აგებული იქნა შესაბამისი პროფილები, 2014

წლის გაზაფხულიდან მდინარის 2 წერტილში (მესტიაჭალა 2 ჰესის სათაო ნაგებობის გასწორი და მესტიის ხიდი) დაწესებულია მდ. მესტიაჭალას ხარჯების სისტემატური გაზომვები. არსებული ჰიდროლოგიური მონაცემების დამუშავებით საშუალო მრავალწლიური ხარჯი შეადგენს 7.9 მ³/წმ-ს.

მდ. მესტიაჭალას კვების ძირითად წყაროს წარმოადგენს ჭალათის და ლეხზისას მყინვარები. იმის გათვალისწინებით, რომ დაგეგმილი ჰესი დერივაციული ტიპისაა და მასზე არ იგეგმება ისეთი კაშხლის განთავსება, რომელიც შექმნის წყალსაცავს-პროექტის განხორციელების შემთხვევაში ადგილობრივ კლიმატზე ნეგატიური ზემოქმედების რისკი პრაქტიკულად არ არსებობს და შესაბამისად უახლოეს მყინვარებზე ნეგატიურ ზემოქმედებას ადგილი არ ექნება.

წყლის გამოყენება დაგეგმილია როგორც მშენებლობის, ასევე ექსპლუატაციის პერიოდში. მშენებლობისთვის საჭირო ტექნიკური წყალი ტუმბოს გამოყენებით აიღება მდ. მესტიაჭალადან. სასმელ-სამეურნეო მიზნებისათვის კი მიმდებარე ტერიტორიაზე წყაროს წყლებიდან. ჩამდინარე წყლების შეგროვებისათვის დაგეგმილი ამოსანიჩბი ორმოს მოწყობა 20 მ³, რომლის პერიოდულად გატანაც განხორციელდება სპეციალური ავტომობილებით ხელშეკრულების საფუძველზე.

მცენარეულ საფარზე ზემოქმედების მასშტაბი არ იქნება მნიშვნელოვანი, ვინაიდან პროექტის გავლენის ზონაში წარმოდგენილი ორი სახეობის ხე მცენარე, კერძოდ: არყი და ფიჭვი. მშენებლობის დაწყებამდე დაგეგმილია მოსაჭრელი ხე მცენარეების დეტალური აღწერა, რომლის დროსაც დადგინდება ზუსტი რაოდენობა. მოჭრილი მცენარეები დასაწყობდება და შემდგომი მართვისათვის გადაეცემა სსიპ „ეროვნული სატყეო სააგენტო“-ს ადგილობრივ ორგანოებს. კვლევის შედეგების მიხედვით არ იგეგმება „წითელი ნუსხისა“ და „წითელი წიგნი“ შესული სეხეობების ჭრა.

წარმოდგენილ კოორდინატებში მითითებული ტერიტორიის 33831 მ² ფართობიდან „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს N299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების მიხედვით 16768 მ² ფართობი მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ ტყის ფონდში.

ზოოლოგიური კვლევის შედეგად გამოვლინდა რამოდენიმე მაღალი მგრძობილობის უბანი, სადაც მოსალოდნელია ცხოველთა სამყაროზე (წავი, მურა დათვი, გველგესლა) ზემოქმედება. ანგარიშში წარმოდგენილი მუდმივი მონიტორინგისა და შემარბილებელი ღონისძიებების გატარების შემთხვევაში ფაუნის წარმომადგენლებზე ზემოქმედება არ იქნება მნიშვნელოვანი. მშენებლობის ეტაპზე მოხდება მათი მხოლოდ დროებითი შეშფოთება.

ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედებიდან აღსანიშნავია იქთიოფაუნაზე ზემოქმედება, რომელიც ძირითადად მოსალოდნელია ჰესის ექსპლუატაციის პერიოდში, რომლის ძირითადი შემარბილებელი ღონისძიებებია: საფეხურებიანი თევზსავალების მოწყობა; ოპერირების ეტაპზე სისტემატური კონტროლი ეკოლოგიური ხარჯის გატარებაზე; ჰესის სადაწნეო მილსადენებში და ტურბინებში თევზის დაზიანების (დაღუპვის) რისკის მინიმიზაციის მიზნით წყალმიღებზე თევზამრიდის მოწყობა; ჰესის ექსპლუატაციის პირველ და მეორე წელს დაგეგმილია თევზსავალი და თევზამრიდი კონსტრუქციის ეფექტურობის კვლევა (თუ კვლევა ვერ დაადასტურებს ნაკადულის კალმახის თევზსავალზე გადასვლის ფაქტებს, ასევე გამოვლინდება თევზამრიდში კალმახის ლიფსიტებისა და ახალმოზარდეულის მოხვედრის ფაქტები მაშინ გათვალისწინებულია განხორციელდეს ყოველწლიურად

არანაკლებ 50 ათასი ცალი ნაკადულის კალმახის ლიფსიტის (ეგზოგენურ კვებაზე გადასული ფორმა) მდ. მესტიაჭალაში და ენგურში გაშვება); მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე ყოველწლიურად მდ. მესტიაჭალა-ენგურის ზემო წელის იქთიოფაუნისა და ჰიდროფაუნის რაოდენობრივ-ხარიხობრივი მონიტორინგი (მონიტორინგის შედეგების საფუძველზე შემუშავდება და განხორციელდება დამატებითი საკომპენსაციო და შემარბილებელი ღონისძიებები, ასეთის აუცილებლობის შემთხვევაში).

ვიზუალურ-ლანდშაფტური ზემოქმედება მოსალოდნელია, როგორც მშენებლობის, ისე ექსპლუატაციის ეტაპებზე. აღსანიშნავია რომ საპროექტო ჰესის სამშენებლო მოედანი ადვილად შესამჩნევი იქნება მდ. მესტიაჭალას და მდ. ჭალათის შესართავთან მიმავალი გზის ყველა წერტილიდან. შესაბამისად დაგეგმილია შემდეგი შემარბილებელი ღონისძიებების გატარება: ნაგებობების ფერის და დიზაინის გონივრულად შერჩევა, ისე რომ შეხამებული იყოს გარემოსთან; მესტიაჭალა 1 ჰესის შენობის კონსტრუქციის და ფასადების მოპირკეთების შეხამება ადგილობრივ ლანდშაფტთან; დროებითი კონსტრუქციების, მასალების და ნარჩენების შემღებებისდაგვარად შეუმჩნეველ ადგილებში განთავსება; როგორც მშენებლობის, ასევე ექსპლუატაციის ეტაპზე აუცილებელია სანიტარულ-ეკოლოგიური პირობების დაცვა; სარეკულტივაციო სამუშაოების ჩატარება (განსაკუთრებით სამშენებლო ბანაკების და ფუჭი ქანების სანაყაროს ფარგლებში); მშენებლობის დასრულების შემდგომ ძალური კვანძის ირგვლივ კულტურული და დეკორატიული ხე-მცენარეების დარგვა-გახარება.

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების პროცესში კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე ზემოქმედების რისკი არ არსებობს.

გზმ-ს ანგარიშს თან ახლავს ნარჩენების მართვის გეგმა, რომელიც მოიცავს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპებისთვის სახიფათო, არასახიფათო და ინერტული ნარჩენების მართვის საკითხებს.

აღწერილია სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე ზემოქმედებები და წარმოდგენილია შესაბამისი შემარბილებელი/საკომპენსაციო ღონისძიებები.

აღწერილია კუმულაციური ზემოქმედების სახეები მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პერიოდებისთვის. ყურადღება გამახვილებულია ამავე კომპანიის მიერ დაგეგმილ მესტიაჭალა 2 ჰესზე.

წარმოდგენილია ჰესის მშენებლობის და ოპერირების პროცესში მოსალოდნელი ზემოქმედებების შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმები, როგორც მშენებლობის, ისე ექსპლუატაციის ეტაპებისთვის.

ასევე წარმოდგენილია გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა, როგორც მშენებლობის, ასევე ოპერირების ეტაპისთვის.

გზმ-ს ანგარიშში აღწერილია შესაძლო ავარიული სიტუაციების შესახებ და მოსალოდნელი შედეგები. ანგარიშს თან ახლავს ჰესების კასკადის მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროცესში მოსალოდნელი ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად ექსპერტების მიერ გამოთქმული შენიშვნები საფუძვლად უდევს წინამდებარე დასკვნის III თავს.

II. პირობები

საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია:

1. საქმიანობის განხორციელება უზრუნველყოს წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით, შემარბილებელი ღონისძიებების, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმების, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირებისა და ნარჩენების მართვის გეგმების, დასკვნებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად;
2. მშენებლობის დაწყებამდე შეიმუშაოს და საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში წარმოადგინოს:
 - ეკოლოგიური ხარჯის გადაანგარიშება წყალაღების გასწორში საშუალო მრავალწლიური ხარჯის (ნორმის) 10%-ის მიხედვით და ჰესის ექსპლუატაცია განახორციელოს წარმოდგენილი ინფორმაციის შემდგომ სამინისტროს მიერ დადგენილი ეკოლოგიური ხარჯის შესაბამისად;
 - სათავე ნაგებობიდან ეკოლოგიური ხარჯის თევზსავალით გატარების უზრუნველყოფისა და მათი დარეგულირების შესახებ ინფორმაცია;
 - სათავე ნაგებობის მშენებლობის პერიოდში (მდინარის ზღუდარებით გადაკეტვის შედეგად) იქთოფაუნისათვის მიყენებული ზარალის პროგნოზი და შესაბამისი საკომპენსაციო ღონისძიებები;
 - სამშენებლო ბანაკისა და სამშენებლო მოედნების შესახებ ინფორმაცია, რომელიც უნდა მოიცავდეს: ადგილმდებარეობის შესახებ; მიწის ფართობის, საკუთრების ფორმისა და კატეგორიის შესახებ; ნიადაგურ დახასიათებას; სიტუაციურ და სქემატურ ნახაზებს, ფართობისა და მასზე განთავსებული ობიექტებს პარამეტრების მითითებით და გასატარებელი ღონისძიებების შესახებ დაზუსტებულ ინფორმაციას.
3. მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის პროცესში, კაშხლის გასწორში უზრუნველყოს ბუნებრივი ჩამონადენის ყოველდღიური გაზომვა და მონაცემების წარმოდგენა კვარტალში ერთხელ საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში;
4. მშენებლობის დაწყებამდე დაამუშაოს და საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში წარმოადგინოს მესტიის მუნიციპალიტეტთან შეთანხმებული გამონამუშევარი ფუჭი ქანების სანაყაროების მოწყობის პროექტი რაოდენობის, ადგილმდებარეობისა და საჭირო ფართობების, მითითებით და/ან ამ ქანების სხვა მიზნებით გამოყენების პირობები;
5. ექსპლუატაციის ეტაპზე კაშხლის ქვედა ბიეფში, პირველ შენაკადამდე, უზრუნველყოს ეკოლოგიური ხარჯის ყოველდღიური გაზომვები და მონაცემების წარმოდგენა კვარტალში ერთხელ საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში;
6. მშენებლობის პერიოდში უზრუნველყოს მიწისქვეშა გრუნტის წყლების ლაბორატორიული კონტროლი;
7. ვინაიდან, ჰესის ინფრასტრუქტურის განთავსების დერეფანი მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს დაქვემდებარებულ ტყის ფონდში - სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე, აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებული პროცედურები უნდა განახორციელოს ტყის ფონდის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან;
8. იმის გათვალისწინებით, რომ დაგეგმილი ჰესის ტერიტორია ხვდება წიაღით სარგებლობის ლიცენზიის № 0724 კონტურში და ნაწილობრივ მოიცავს სახელმწიფო ბალანსზე რიცხული მესტიაჭალის ქვიშა-ხრემის საბადოს

კონტურს, საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია არ განახორციელოს ჰიდროელექტროსადგურის მშენებლობა და ექსპლუატაცია მანამ, სანამ არ უზრუნველყოფს ლიცენზირებული ფართობის შემთხვევაში ლიცენზიის მფლობელთან შეთანხმებას, ხოლო საბადოს ტერიტორიაზე საკითხის შეთანხმებას საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში;

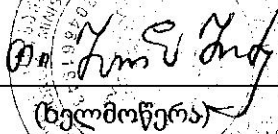
9. უზრუნველყოს ბიომრავალფეროვნებაზე ზეგავლენის მონიტორინგის ანგარიშების სამინისტროში წარმოდგენა წელიწადში ორჯერ, როგორც მშენებლობის, ისე ექსპლუატაციის ფაზაზე. მონიტორინგის შედეგად, დადგენილი საჭიროების შემთხვევაში, შეიმუშაოს დამატებითი შემარბილებელი/საკომპენსაციო ღონისძიებები;
10. წითელი ნუსხის სახეობების ჭრის შემთხვევაში ქმედებები განახორციელოს საქართველოს „წითელი ნუსხისა“ და „წითელი წიგნის“ შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად;
11. ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში დასკვნის გადაცემა განახორციელოს „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით;
12. სამშენებლო სამუშაოების დაწყების, დასრულებისა და ჰიდროელექტროსადგურის ექსპლუატაციაში გაშვების შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს.

IV. დასკვნა

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, მესტიის მუნიციპალიტეტის გამგეობის მიერ წარმოდგენილი, სს „სვანეთი ჰიდრო“-ს მდ. მესტიაჟალაზე 20 მგვტ სიმძლავრის ჰიდროელექტროსადგურის (მესტიაჟალა 1 ჰესი) მშენებლობისა და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით, საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია მხოლოდ წინამდებარე დასკვნის III თავში მოყვანილი პირობებით.

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების
დეპარტამენტის უფროსი

თამარ შარაშიძე
(სახელი, გვარი)

(ხელმოწერა)

ბ. ა.